

Hennen met uitloop gezond houden

“We krijgen alle ziekten terug die mijn opa vroeger bij zijn kippen had”, verzochten veel pluimveehouders bij alternatieve huisvestingssystemen met buitenuitloop. En dan mogen zij ook nog niet onbepaald medicijnen inzetten. Er bestaat immers een risico op residuvorming in de eieren. De mogelijkheden die er wel zijn om hennen met uitloop gezond te houden, zijn nu gebundeld in het boek *Gezondheid van biologische leghennen*.

ir. Thea Fiks

(ASG – Animal Sciences Group van Wageningen UR, Lelystad)

Medicijnen zijn niet altijd de beste oplossing voor een gezondheidsprobleem. Medicijnen zijn vooral gericht op het verhelpen van een kwaal, maar niet op het wegnemen van de oorzaak en ziektepreventie. Biologische pluimveehouders willen juist door ziektepreventie hun dieren gezond houden. Zij kiezen daarom voor een lagere bezetting en bieden meer afleiding (bijvoorbeeld strooisel en uitloop) voor

een beter welzijn. Daarnaast vertrouwen biologische houders meer op de natuurlijke mogelijkheden van het dier om de ziekteverwekkers het hoofd te bieden. Een belangrijk deel van de ziektepreventie zit hem al in de opfok: ook daar worden de dieren in lagere dichtheden gehouden en met meer afleiding. De gedachte hierbij is dat de basis voor gedrag (verenpikken) en gezondheid al in de opfok worden gelegd.

Nieuw boek over gezondheid leghennen

Er is veel onderzoek gedaan naar het houden van leghennen in alternatieve huisvesting en onder biologische omstandigheden. De publicaties van zowel ASG als het Louis Bolk Instituut over de gezondheid van leghennen zijn nu gebundeld in een praktisch boek. In het boek worden daarnaast enkele veelvoorkomende aandoeningen besproken. Het boek is gefinancierd door het ministerie van LNV en is samengesteld in opdracht van de Productwerkgroep Pluimveevlees en Eieren van Bioconnect.

Het boekje ‘Gezondheid van biologische leghennen’ geeft in tachtig bladzijden een overzicht van de belangrijkste gezondheidsaspecten van leghennen in systemen met uitloop. De zes hoofdstukken beslaan:

- De wettelijke randvoorwaarden voor medicijngebruik in de biologische sector.
- Gezondheid van biologische hennen (beoordeling, weerstand, vaccinaties, management, verenpikken, voeding).
- Parasitaire problemen (wormen en bloedluizen).
- Bacteriële infecties (Salmonella, E.coli en Brachyspira).
- Virale infecties (IPB en vogelpest).
- Voedselveiligheid (dioxine).

Het boekje is te verkrijgen bij ASG. Stuur een e-mail met uw gegevens aan thea.fiks@wur.nl.

Gezondheid biologische hennen niet beter

Theoretisch gezien zou de gezondheid van hennen op biologische bedrijven beter moeten zijn: de houderij is minder intensief, de omgeving is gevarieerder en het dier heeft meer mogelijkheden om haar natuurlijke gedrag te uiten. In de praktijk blijken biologische leghennen echter geen betere gezondheid te hebben dan reguliere hennen met uitloop – overigens ook geen slechtere. Zowel de uitval als de gezondheidsproblemen zijn vergelijkbaar. Bij de biologische sector komt daar nog bij dat de hennen niet aan de snels behandeld zijn, waardoor het risico op overmatige pikkerij groter is dan op reguliere bedrijven. Verenpikkerij en kannibalisme verhogen de stress in een koppel, maar andersom geldt ook dat een koppel met meer stress eerder over zal gaan tot deze ongewenste gedragingen. Uit de voorlopige resultaten van het Louis Bolk Instituut bij vijftig koppels leghennen, blijkt dat in vergelijking met 2003 de uitval iets is afgenomen en de verenpikschade flink is afgenomen.

Kenmerken van gezondheid

Om de gezondheid van de hennen op het bedrijf te monitoren, is een goede herkenning van de diergezondheid vereist. Het Louis Bolk Instituut heeft hier onderzoek naar gedaan en kwam tot de conclusie dat er een aantal bruikbare kenmerken zijn. Allereerst zijn de technische resultaten (eiproductie, voeropname, uitval) een aanwijzing voor een goede gezondheid. Daarnaast zijn er een aantal kenmerken van verenpikkerij die kunnen wijzen op een verminderde gezondheid. Het gaat dan om kale ruggen en pikwonden. Ook het diergewicht, afgezet tegen de norm voor dat type hen, is een indicator voor de gezondheid. Tenslotte wordt vaak de kamkleur genoemd als indicator van de diergezondheid: bleke kammen zijn een teken van een verminderde gezondheid. De moeilijkheid bij dit laatste kenmerk is dat er meerdere oorzaken zijn voor een bleke kam. Zo heeft een hoogproductieve hen een blekere kam dan een niet-productieve hen. Ook heeft het buiten lopen doorgaans een roedere kam tot gevolg. Uit het onderzoek van het Louis Bolk Instituut bleek echter dat het meten van de kamkleur bij daglicht toch een redelijke indicator is voor de gezondheid van het koppel.

Pikkerij en vakmanschap

Een ernstige verstoring van de gezondheid en weerstand wordt gevormd door overmatige pikkerij. Vooral in de biologische sector is dit een belangrijk punt van aandacht. De laatste jaren blijken de biologische legpluimveehouders

GEZONDHEID GELIJK

Je zou denken dat hennen op biologische bedrijven gezonder zijn, de houderij is minder intensief. In de praktijk blijken ze niet meer of minder gezond dan reguliere hennen met uitloop.

Foto: Flickr

steeds beter in staat om overmatige verenpikkerij en kannibalisme tegen te gaan. Kennis van het dier en van de mogelijkheden om verenpikkerij te voorkomen zijn daarbij onontbeerlijk. Verbeterde opfokomstandigheden en mogelijk ook het gebruik van witte rassen, spelen hierbij een rol. Zowel onderzoek als ervaringen uit de praktijk dragen daartoe bij. Samenvattend kan gesteld worden dat het gezond houden van biologische leghennen een gedegen vakkennis van de pluimveehouder vereist. Niet alle ziekten zijn te voorkomen, maar het vroegtijdig herkennen en ingrijpen kan escalatie van de problemen voorkomen. Dit begint al in de opfok. Het boekje ‘Gezondheid van biologische leghennen’ tracht hieraan een bijdrage te leveren door kennis uit diverse onderzoeken te bundelen en daardoor makkelijk beschikbaar te maken.